

MONITORING STEENUIL 2010

Het afgelopen seizoen deden we als steenuilwerkgroep voor het achtste achtereenvolgende jaar mee aan het Steenuil Monitoring Project. Als steeds stellen wij de resultaatgegevens ook provinciaal en landelijk (SOVON) beschikbaar. Op deze wijze dragen wij ons steentje bij aan het volgen van provinciale en landelijke trends. Dit om een goed inzicht te krijgen over voor- dan wel achteruitgang, broedverloop, voedselaanbod etc. Ons onderzoeksgebied bestrijkt circa 130 km², waarvan iets meer dan circa 100 km² in principe geschikt is als broed- en foeragegebied voor de steenuil.

Broedterritoria

Binnen ons werkgebied wordt al 8 jaar achtereenvolgend geïnventariseerd. Het verloop van de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

Jaargang	Broedparen	Jaargang	Broedparen
2003	83	2007	100
2004	92	2008	104
2005	93	2009	100
2006	95	2010	101

Globaal kan worden gesteld dat in het 100 km² voor steenuilen geschikte areaal gemiddeld circa 100 broedparen voorkomen en dat dit aantal in de afgelopen jaren redelijk stabiel is gebleven. Dit komt overeen met gemiddeld 1 broedpaar per km². Als we het ongeschikte deel van het steenuilgebied (circa 31 km²) meerekenen, dan komen we uit op een gemiddelde van 0.78 broedpaar per km².

We hebben het gebied opgedeeld in 7 deelgebieden. Deze worden in het voorjaar (maart, april en mei) geïnventariseerd op de aanwezigheid van steenuilen.

Onderzoeksgebied 1

Dit gebied van circa 18 km² is gelegen in delen van Weerselo, Saasveld, Albergen en Reutum en werd geïnventariseerd door Wim Wijering. In dit gebied werden dit jaar 16 steenuilterritoria vastgesteld. In dit gebied hangen tenminste 8 nestkasten. Twee hiervan waren bezet en brachten 4 jongen voort. In 1 hiervan werden zeer laat in het seizoen (31 juli 2010) nog 2 jonge steenuilen geringd. Mogelijk is hier sprake van een 2e legsel.

Onderzoeksgebied 2

Dit onderzoeksgebied is circa 18 km² groot. Het gebied is gelegen in Saasveld en Weerselo en werd onderzocht door één van onze nieuwe tellers; Vincent de Lenne. Hij spoorde in totaal 19 territoria van de steenuil op. Er hangen in dit gebied tenminste zes nestkasten. In drie hiervan konden 8 jonge steenuilen worden geringd.

De steenuil kende een uitstekend broedseizoen in 2010. Er vloog een record aantal jongen uit van gemiddeld 3,1 jong per nestkast. De meikever had hierin een groot aandeel. Meikevers vormen voor opgroeiende jongen een belangrijke bron van eiwitten. Ze bestaan voor meer dan een kwart uit deze essentiële bouwstof. Vooral in de eerste uren na zonsondergang worden soms vele tientallen per uur aangevoerd. Meikevers vormen hiermee ook op basis van biomassa een substantieel deel van de prooi aanvoer.

Onderzoeksgebied 3

Dit onderzoeksgebied van pakweg 8 km² werd het afgelopen jaar geïnventariseerd door wederom een nieuwe teller; Friso Koop. Zijn gebied is voornamelijk gelegen in Gammelke en Lemselo en in kleine delen van Weerselo en Deurningen. Het gebied was in het verslagjaar goed voor 12 territoria. Er zijn tenminste 9 nestkasten geplaatst. In 3 hiervan konden in totaal 11 jonge steenuilen worden geringd.

Onderzoeksgebied 4

Dit gebied, circa 19 km² groot, werd het afgelopen jaar geïnventariseerd door Gerard Spit. Hij heeft vorig jaar de eerste grondbeginselen geleerd van het inventariseren. In dit gebied dat bekend staat als een goed steenuil gebied, werden 14 territoria vastgesteld. Hier hangen minimaal 5 steenuilkasten. Twee van deze geplaatste nestkasten waren samen goed voor 9 geringde jongen.

Onderzoeksgebied 5

Dit telgebied, groot circa 14 km², is gelegen rondom Fleringen. Het gebied wordt al sinds jaar en dag onderzocht door één van onze ringers, Johan Drop. In totaal werden hierin door hem zes steenuilterritoria vastgesteld. De stand bleef hier gelijk ten opzichte van de jaren eerder. In dit gebied hangen 8 nestkasten. Twee hiervan waren het afgelopen jaar bezet. In één hiervan bevonden zich 3 jongen, die alle konden worden geringd. In de andere steenuilkast werden 4 eieren gelegd. Deze bleken nadien onvruchtbaar.

Onderzoeksgebied 6

Onderzoeksgebied 6 is gelegen in een klein deel van Weerselo en Reutum, geheel Agelo en een klein deel van Ootmarsum. Het gebied werd onderzocht door Jan Nijmeijer. Samen met de ringers spoorde hij 22 territoria op. Er hangen in dit gebied 24 steenuilkasten. In 6 hiervan konden maar liefst 21 pullen worden geringd.

Onderzoeksgebied 7

Dit gebied met een afmeting van circa 26 km² is gelegen in Rossum, Volthe en kleine delen van Beuningen en Lemselo. Dit gebied wordt al vanaf het eerste uur geïnventariseerd door Johan Grootte Punt. Hij kwam dit jaar uit op 12 territoria. Er hangen in dit gebied in ieder geval 6 nestkasten. Hiervan waren er in het verslagjaar 2 bezet.

Extern

In een behoorlijke straal buiten ons onderzoeksgebied hangen inmiddels ook 10-tallen steenuilkasten. Deze zijn in de afgelopen jaren voor een groot deel geplaatst en worden gecontroleerd door Peter Bleijenberg, Johan Drop, Harrie Linckens en Leonard Rouhof. Bij elkaar opgeteld zijn dat er inmiddels 37. Van 16 externe nestkasten weten we dat ze het afgelopen jaar bezet waren. Een 17^e nestkast werd ingenomen door een paartje holenduiven. De overige 20 bleven ongebruikt. De resultaten van de 16 bezette extern geplaatste nestkasten zijn verwerkt in het nestkastenverslag elders in dit verslag.

Totaalscore

Onderstaande tabel geeft de resultaten aan uit de 7 gebieden. Verder zijn ook de externe gegevens (nestkasten buiten ons werkgebied) afzonderlijk vermeld.

Gebied	Territoria.	Nest-kasten	NK bezet	Andere bewoner	Aantal jongen	Jongen geringd	Adult geringd	Mislukt
1	16	8	2	-	8	6	-	-
2	19	5	3	-	10	8	-	-
3	12	9	5	1	11	11	1	2
4	14	5	2	1	9	9	1	-
5	6	8	2	-	3	3	2	1
6	22	24	8	4	21	21	1	-
7	12	6	2	2	7	7	1	-
Totaal	101	65	24	8	69	65	6	3
Extern	16	37	16	1	38	34	5	1
Totaal	117	102	40	9	107	99	11	4

Toelichting

Diverse kasten hangen op potentieel geschikte locaties waar men hoopt dat de steenuil er zich gaat vestigen. Verder hangen er ook kasten op plaatsen waar wel aantoonbaar steenuiltjes zitten. Deze maakten tot dusverre echter hier geen gebruik van. In 9 gevallen werden in de aanwezige nestkasten andere bewoners aangetroffen. Dat bleek in 6 gevallen door een paartje spreeuwen en in de andere 2 gevallen door een paartje holenduiven en een paartje kauwen. Voorts mislukten in 4 gevallen de nesten en bleven de eieren onbevruucht achter. In alle 4 gevallen bleken de eieren onvruchtbaar.

Enkele opmerkelijke steenuilgebeurtenissen in het verslagjaar willen we u niet onthouden.

Op 06 mei 2010 werden door Johan Drop tijdens een nestkastcontrole bij het KI station te Fleringen 3 jonge steenuilen geringd samen met het vrouwtje dat zich ook in de kast bevond. Slechts drie dagen later vond een medewerker van het KI station op nog geen 500m van de ringplek, een geringde dode steenuil langs de kant van de weg. Dit was nog een geluk bij een ongeluk want hierdoor bleek dat het hier om het vrouwtje ging uit de nestkast met daarin nog de 3 jongen van bijna 3 weken oud. Omdat het niet zeker was dat het mannetje de jongen groot zou krijgen werd besloten om de jongen uit de kast halen en te verplaatsen naar 3 nestkasten met daarin jongen van dezelfde leeftijd. De 3 adoptievogels kregen nieuwe broertjes en zusjes in Zenderen, Albergen en Almelo. Door nacontrole is gebleken dat de jongen gewoon zijn uitgevlogen.

Exact een maand later werd Johan andermaal benaderd. Dit keer was er door een andere plaatsgenoot gebeld, omdat men vreemde geluiden hoorde, die uit de houtkachel kwamen. Men dacht hierbij aan een (steen)uil. Het vangen bleek in eerste instantie nog tegen te vallen, omdat bij het openen van het kacheldeurtje de uil telkens terugkroop in de kachelpijp. Uiteindelijk lukte het dan toch en bleek dat deze kwieke steenuil reeds voorzien was van een ring. Uit de eigen ringadministratie bleek dat deze vogel in 2009 als nestjong in Zenderen door Johan zelf was geringd.

Minder fortuinlijk was een steenuiljong geringd in Zenderen. De "steenuilbezitster" ontdekte op 26 juni 2010 tot haar verdriet dat dit jong gelijk na het uitvliegen in de waterput op het erf was verdronken. Helaas komt dit vroegtijdige einde veel vaker voor. Een drijvend iets op het water of een klimstok kan dit soort noodlottigheden voorkomen.

Harrie Linckens ontdekte ten slotte bij een nestkastcontrole in Lemselo maar liefst 6 steenuileieren in de kast. Tot zijn verbazing trof hij er ook 2 wijfjes in aan. Zoals wel vaker is vastgesteld, levert een dergelijke combinatie in de regel geen jongen op. De eieren werden dan ook niet uitgedroefd.

Reacties en info: secretariaat@nvwgdegrutto.nl